

VAKEDno-2024-3247**Periaatepäätös koskien nuorten itsenäistymisvaroja koskevien vahingonkorvausvaatimusten käsittelyä**

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen ja Vantaan kaupungin välillä on erimielisyys koskien nuorten itsenäistymisvarojen korvausvastuun jakautumista. Lastensuojelulain 77 §:n perusteella kodin ulkopuolelle sijoitetulla lapsella tai nuorella on oikeus saada itsenäistymistä varten rahaa, kun sijoittaminen on osa avohuollon tukitoimea, huostaanottoa tai jälkihuoltoa. Apulaisoikeusasiamiehen 26.6.2019 antamassa ratkaisussa EOAK/695/2018 on todettu, että kunnalla (nykyään hyvinvointialueella, ks. ratkaisun annon hetki) on lastensuojelulain 77 §:ssä tarkoitetulla tavalla velvollisuus kerryttää itsenäistymisvaroja kodin ulkopuolisen sijoituksen ajalta.

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelle on saapunut korvaushakemuksia nuorilta, jotka ovat olleet lastensuojelulain mukaisesti sijoitettuna. Nuoret ovat hakeneet korvattaviksi korvaamatta jääneitä itsenäistymisvaroja. Useat hakemukset koskevat sekä aikaa ennen 1.1.2023 että sen jälkeen. Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen järjestämisvastuu ja toiminta on alkanut 1.1.2023. Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen kanta on, että Vantaan kaupungin kuuluu maksaa itsenäistymisvarat ajalta ennen 1.1.2023. Vantaan kaupunki ei ole suostunut toimimaan näin, eivätkä nuoret ole saaneet heille kuuluvia korvauksia ajalta ennen 1.1.2023. Erimielisyys koskee tällä hetkellä reilua 10 hakemusta, jotka koskevat joko kokonaan tai osittain aikaa ennen 1.1.2023.

Hallituksen esityksessä eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen lainsäädäntöön sekä eräihin muihin lakeihin tehtävistä muutoksista hyvinvointialueiden perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevasta lainsäädännöstä johtuen (HE 56/2021 vp, s. 91) on todettu, että lastensuojelulain 77 §:ään muutetaan sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen tilalle hyvinvointialue. Ennen 1.1.2023 lastensuojelulain 77 §:ssä säädetty velvollisuus itsenäistymisvarojen kerryttämiseen on lain mukaisesti ollut kunnalla.

Vantaan kaupungilla on siten ollut velvollisuus kerryttää nuorten itsenäistymisvarat ajalla ennen 1.1.2023 ja tästä syystä velvollisuus korvausten maksamiseen. Hyvinvointialue tekee päätöksen korvausvaatimuksista 1.1.2023 jälkeiseltä ajalta.

Nuoren etu on, että hän saa hänelle kuuluvat itsenäistymisvarat myös ajalta ennen 1.1.2023. Vaikka hyvinvointialueen näkemyksen mukaan kaupunki on velvollinen maksamaan itsenäistymisvarat, Vantaan kaupunki ei ole näin toiminut (toisin kuin Keravan kaupunki). Koska kaupunki ei ole maksanut korvauksia haavoittuvassa asemassa oleville nuorille, on moraalisesti oikein, että hyvinvointialue ottaa vastuun korvauksista ja perii maksetut itsenäistymisvarat Vantaan kaupungilta, tarvittaessa oikeusteitse.

Voimaanpanolain (Laki sosiaali- ja terveydenhuoltoon ja pelastustoimeen koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaanpanosta 616 /2021) 25 §:n 3 momentin mukaan, jos kunta on toiminut ennen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisvastuun siirtoa joko voimassa olevan lainsäädännön tai kuntaa sitovan sopimuksen vastaisesti, kunta vastaa tästä aiheutuvista seuraamuksista. Kun Vantaan kaupunki on jättänyt itsenäistymisvarat myöntämättä sijoitetuille nuorille, on Vantaan kaupunki voimaanpanolain 25 § 3

momentin perusteella velvollinen vastaamaan seuraamuksista, eli tässä tapauksessa korvaamaan hyvinvointialueelle hyvinvointialueen nuorille myöntämät itsenäistymisvarat ajalta ennen 1.1.2023.

Päätöksen peruste

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen hallintosäännön 32 §:n 4 mom. 14 kohdan mukaan hyvinvointialuejohtajan toimivaltaan kuuluu päättää perusteet ja rajat, joiden perusteella viranhaltija päättää vahingonkorvauksen maksamisesta. Asiasta päättäminen kuuluu em. määräyksen nojalla hyvinvointialuejohtajan toimivaltaan.

Päätös

Päätän linjata seuraavat täsmentävät periaatteet koskien nuorten itsenäistymisvaroja koskevien vahingonkorvausvaatimusten käsittelyä:

1. Koska Vantaan kaupunki on jättänyt myöntämättä eräille nuorille tarpeelliset itsenäistymisvarat lastensuojelulain mukaisesti koskien aikaa ennen 1.1.2023, hyvinvointialue ottaa itsenäistymisvaroja koskevan vahingonkorvausvaatimuksen käsiteltäväksi.
2. Päätöksen ollessa myönteinen, maksetut itsenäistymisvarat peritään Vantaan kaupungilta, tarvittaessa oikeusteitse.

Päätöksentekoon sovelletaan muilta osin hyvinvointialuejohtajan päätöstä 2.5.2023 § 37 vahingonkorvauksen myöntämisestä koskevasta päätösvallasta Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella.

Allekirjoitus

Timo Aronkytö, hyvinvointialuejohtaja

Viranhaltijapäätöksen nähtävänäolo

Päätös on nähtävillä yleisessä tietoverkossa hyvinvointialueen verkkosivustolla 19.7.2024 alkaen.

Tiedoksianto asianosaiselle

Annettu tiedoksi sähköisesti.

Muutoksenhakukielto

§ 39

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Tähän päätökseen, joka koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa hakea muutosta.

(Laki hyvinvointialueesta 141 §)